

Un còmic de Susanna Martín per a UNRWA Catalunya

GAZA AMAL

HISTORIETES de DONES
VALENTES a la FRANJA DE GAZA

comitè autonòmic
unrwa
catalunya

comitè autonòmic
unrwa
catalunya

GAZA AMAL

HISTORIETES de DONES
VALENTES a la FRANJA DE GAZA

Un còmic de Susanna Martín per a UNRWA Catalunya

comitè autònom
unrwa
catalunya

Primera edició en castellà i euskera, Bilbao, octubre 2016
Segona edició en castellà i euskera, Bilbao, setembre 2017
Primera edició en castellà i català, Palma, setembre 2017
Reimpresió en castellà i català, Palma, març 2018
Primera edició en castellà i valencià, València, febrer 2020
Primera edició en castellà, Saragossa, febrer 2020
Reimpresió en castellà, Madrid, octubre 2022
Reimpresió en castellà i català, Barcelona, març 2023

Il·lustracions: Susanna Martín
Textos: Susanna Martín i UNRWA Espanya
Edició: Susanna Martín
ISBN: 978-84-697-5880-9
Dipòsit Legal: M-8254-2018
Exemplar gratuït

UNRWA Catalunya / Agencia de Naciones Unidas para la población refugiada de Palestina

Aquesta publicació ha estat realitzada per l'equip de UNRWA a Espanya en el marc del projecte "Gaza Amal: Justícia Ambiental y de Gènere per a refugiades de Palestina", amb el suport financer de l'Ajuntament de Barcelona, així com de la Conselleria de Serveis Socials i Cooperació del Govern de les Illes Balears i de l'Agència Basca de Cooperació al Desenvolupament en el marc d'altres projectes. Els seus fins són educatius. Queda prohibida la seva comercialització.

Els continguts d'aquesta publicació no reflecteixen necessàriament la posició i opinió de UNRWA Espanya, de l'Ajuntament de Barcelona, del Govern de les Illes Balears ni de l'Agència Basca de Cooperació al Desenvolupament.

Amb el suport de l'Ajuntament de Barcelona

Continguts publicats sota llicència CC by-SA: Creative Commons

Reconeixement - NoComercial - CompartirIgual (by-nc-sa): No es permet un ús comercial de l'obra original ni de les possibles obres derivades, la distribució de les quals s'ha de fer amb una llicència igual a la que regula l'obra original.

INTRODUCCIÓ

LA REGIÓ DE PALESTINA va formar part de l'Imperi Otomà durant quatre segles, fins a la Primera Guerra Mundial.

Des del 1922 la Gran Bretanya va exercir un mandat polític sobre el territori palestí, durant el qual s'hi va produir un flux d'immigració jueva que va derivar en nombrosos conflictes. Després de 25 anys sota el mandat britànic, el panorama demogràfic de Palestina s'havia transformat completament: el cens va augmentar de 725.000 persones el 1922 a gairebé 1.850.000 a finals de 1946. La població jueva va passar de 56.000 persones en finalitzar la Primera Guerra Mundial a 608.000 el 1946.

El 1947, amb una situació caracteritzada per la violència, la Gran Bretanya va delegar el problema de Palestina en les Nacions Unides. La partició del territori en dos estats, un d'àrab i un de jueu, era contemplada per molts països com la millor solució per a la realitat que es vivia en aquell moment. Alguns països, però, es negaven a la partició. Finalment, el 29 de novembre de 1947 l'Assemblea General de Nacions Unides va aprovar la resolució 181(II), que recomanava la divisió de Palestina en tres parts: un estat jueu, un estat àrab i Jerusalem, sota un règim internacional.

Tot i això, el 14 de maig de 1948 Ben Gurion, qui posteriorment seria primer ministre d'Israel, proclamà unilateralment l'Estat d'Israel i va començar una guerra amb els estats àrabs limítrofs: Jordània, Egipte, Líban i Síria. El 1949 es va signar un acord d'armistici entre els contendents. Israel va ocupar la major part de Palestina menys Cisjordània, ocupada per Jordània, i la Franja de Gaza, ocupada per Egipte. La frontera fixada per l'armistici d'aquesta guerra s'anomena la *línia verda*.

Aquesta guerra va provocar un èxode massiu de població palestina, conegut com a *Nabka* ("catàstrofe" en àrab), de manera que, a finals de 1949, unes 726.000 persones, la meitat de la població autòctona de Palestina, havien abandonat les seves llars buscant refugi als països veïns (Jordània, Líban i Síria) i en altres zones de Palestina (les que avui coneixem com a Cisjordània i la Franja de Gaza).

Davant la situació d'emergència generada per la guerra, el 8 de desembre de 1949 l'Assemblea General de les Nacions Unides aprovà la creació de la UNRWA, una agència específica per brindar ajut humanitari, refugi, protecció, educació, salut i altres serveis socials i de desenvolupament a la població refugiada de Palestina. L'Agència va començar a operar l'1 de maig de 1950 amb un mandat inicial de 3 anys que s'ha anat renovant fins al dia d'avui.

Des de llavors, la UNRWA opera en cinc àrees (Jordània, Líban, Síria, la Franja de Gaza i Cisjordània) i ofereix serveis a més de 5 milions de persones refugiades de Palestina, el grup de població refugiada que durant més temps ha romàs en l'exili. Un milió i mig d'aquestes persones viu en els 58 camps de refugiats que la UNRWA gestiona en les cinc àrees esmentades.

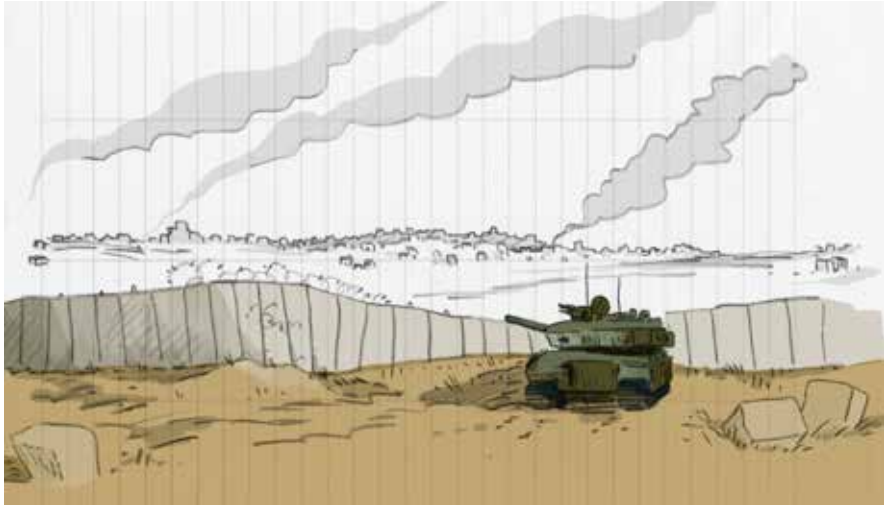

Des del final de la guerra arabisraeliana de 1967, Cisjordània i la Franja de Gaza es troben sota un règim jurídic d'ocupació militar per part d'Israel, incomplint el Dret Internacional Humanitari.

Els Acords d'Oslo signats el 1993 entre Israel i l'Organització per a l'Alliberament de Palestina (OAP) van establir un full de ruta per a la consecució de la pau i d'uns terminis per a la retirada progressiva d'Israel dels territoris palestins ocupats. Fruit d'aquests acords, es creà l'Autoritat (Nacional) Palestina, una figura administrativa autònoma que s'encarregaria de governar de forma limitada i transitòria els territoris que Israel anés retornant. Els Acords d'Oslo van néixer amb vocació de conduir a una retirada progressiva de les autoritats israelianes dels territoris palestins ocupats, però aquesta retirada mai no s'ha dut a terme.

Les polítiques i pràctiques israelianes associades a l'ocupació estan provocant la vulneració sistemàtica dels drets humans de la població refugiada de Palestina. La violència exercida per l'exèrcit i pels colons israelians a Cisjordània, l'augment de la construcció

d'assentaments il·legals, les restriccions físiques (el Mur, posts de control militar israelians, etc.) i burocràtiques (permisos per accedir a determinades àrees, etc.) a la mobilitat, i les demolicions d'habitatges i d'infraestructures estant incrementant el desplaçament forçós de població. En aquest context, les necessitats humanitàries de la població a les quals cal respondre són diverses, i augmenta el percentatge de població dependent de l'ajut humanitari.

La Franja de Gaza

El petit enclavament coster de la Franja de Gaza és la llar de més de 1,8 milions de persones, de les quals 1,3 milions tenen estatus de refugiats de Palestina. La densitat de població és una de les més elevades del món (més de 4.000 habitants per km²). Més de mig milió de refugiats i refugiades de Palestina viuen als vuit camps gestionats per la UNRWA a Gaza.

Fins al 2005, Israel va mantenir una ocupació física sobre la Franja de Gaza. El 2005, però, Israel va retirar l'exèrcit de l'interior de l'enclavament i hi desmantellà els assentaments de colons, donant pas a una ocupació efectiva de la Franja a través del control del seu espai aeri, marítim i terrestre, i a un bloqueig socioeconòmic que segueix vigent en l'actualitat.

L'accés a Gaza des de l'exterior està restringit per tres passos fronterers controlats per Israel (Erez i Kerem Shalom, per a persones i béns, respectivament) i Egipte (Rafah, per a persones). El pas fronterer amb Israel a través d'Erez roman tancat des de juny de 2007 per a tota la població palestina, excepte per a casos mèdics crítics i per a treballadors d'organitzacions internacionals.

El pas de Rafah amb Egipte s'obre de forma esporàdica amb el consentiment de les autoritats egípcies, que permeten creuar-lo en ambdós sentits.

Des del començament del bloqueig, Israel ha llançat diferents ofensives militars sobre la Franja de Gaza que han suposat un deteriorament de les condicions de vida de la població palestina en general i de les dones en particular. Entre desembre de 2008 i gener de 2009 va tenir lloc sobre la Franja l'ofensiva militar israeliana Plom Fos, que va durar tres setmanes i va deixar un balanç de 1.400 persones palestines mortes i 5.500 de ferides. El novembre de 2012, l'ofensiva militar Pilar Defensiu

va resultar en 158 persones mortes, 1.269 persones ferides i 12.000 persones desplaçades en els seus vuit dies de durada. Entre juliol i agost de 2014 Israel va llançar sobre Gaza una devastadora ofensiva anomenada Marge Protector, que va durar 50 dies i va produir una destrucció massiva d'habitatges i infraestructures civils, sense precedents des de l'ocupació de 1967. Hi van morir 1.492 civils palestins, deixant 1.500 nens i nenes orfes d'un o d'ambdós pares, molts ancians sols i gairebé 800 dones vídues. 11.200 persones més van resultar ferides. Durant aquesta ofensiva, més de 151.000 vivendes van patir danys i 18.000 més van ser destruïdes. A finals de 2015, només el 15% de les persones desplaçades havien tornat a viure a les seves llars ja reparades, de manera que unes 90.000 persones continuaven desplaçades, i una quarta part d'elles vivia a les runes de les seves llars malmeses. Després d'aquesta ofensiva, un terç de la població adulta i la meitat dels menors d'edat de la Franja de Gaza pateixen estrès posttraumàtic.

El 2017 es compleixen 50 anys de l'ocupació i 10 anys de bloqueig, un càstig col·lectiu que aplica Israel sobre la Franja i que ha deixat el 80% de la població de Gaza vivint de l'ajut humanitari.

Les restriccions a l'exportació i importació de béns i al moviment de persones, i les limitacions d'accés a les aigües territorials per a la pesca (6 milles nàutiques front a les 20 pactades en els Acords d'Oslo) i a les terres de conreu impedeixen el desenvolupament econòmic, desincentiven la inversió, aïllen geogràficament i socialment la població i perpetuen els elevats nivells d'atur, inseguretats alimentària i dependència de l'ajut, generant un context de crisi humanitària sense precedents a la Franja de Gaza.

Més de 900.000 persones pateixen inseguretats alimentària, i hom estima que aproximadament el 40% de la població de Gaza viu en absoluta pobresa, amb menys de 3,5 dòlars diaris. La taxa d'atur a la Franja de Gaza és del 41,5%, i és particularment elevada entre les dones (63,6%). D'altra banda, la taxa de participació de les dones palestines en la força laboral és molt baixa (19,4%) comparada amb la dels homes, que arriba al 71,5%. A més, moltes de les feines a les quals accedeixen les dones estan en el sector informal (com ara agricultores, costureres o venedores d'aliments), sense oferir unes condicions de treball dignes.

El consum d'aigua a la Franja de Gaza és de 79 litres per persona i dia, per sota dels 100 litres recomanats per l'Organització Mundial de la Salut. A més, aquesta aigua presenta una baixa qualitat. Més del 90% de l'aqüífer que abasteix la Franja està contaminat, no compleix els estàndards internacionals per al consum humà, i es calcula que els danys en l'aqüífer seran irreversibles el 2020. Això provoca que l'accés a aigua corrent estigui limitat a determinades hores i dies de la setmana.

L'escassetat de combustible provoca talls d'electricitat de 18 -20 hores per dia, i això dificulta greument la prestació de serveis bàsics.

Els talls d'electricitat, la manca de medicaments essencials i la dificultat per a introduir equips sanitaris posen en risc la salut de la població palestina, amb un major impacte entre les dones degut als riscos de l'embaràs.

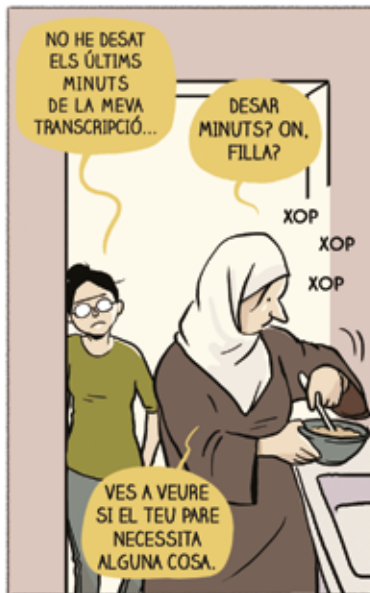
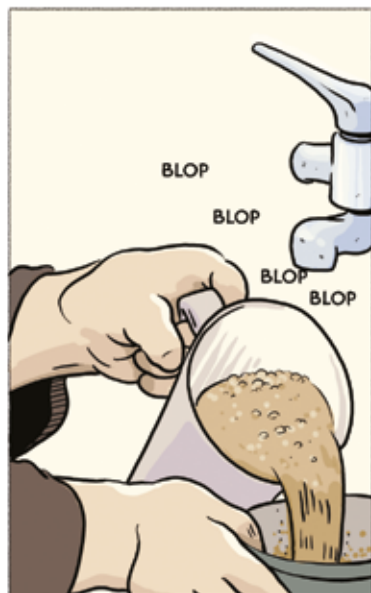
L'ocupació i el bloqueig afecten de forma diferent a homes i dones, nens i nenes. A això cal sumar altres formes de discriminació contra les dones derivades de la societat patriarcal en què viuen i que es manifesten en la violència de gènere, la denegació o limitacions en el dret a l'herència i a la propietat, el matrimoni precoç de les dones, etc. Per exemple, una dona rep entre la meitat i una tercera part de l'herència que correspondria a un home.

Tot i les adversitats a les quals s'enfronten, les dones palestines constitueixen un pilar fonamental que sosté i construeix la societat palestina.

* * *

* Amal vol dir "esperança" en àrab.

* Els germans d'Amal i Badeea van morir durant l'ofensiva militar d'Israel contra la franja de Gaza anomenada "Matge protector", l'estiu del 2014. En aquesta ofensiva van morir 2.220 persones palestines, al menys 1.492 d'elles civils (538 eren nens i nenes), i 11.321 persones més van resultar ferides. Durant els seus 50 dies de duració, aproximadament 500.000 persones van resultar desplaçades internament, al llarg de la franja. A la banda israeliana, 71 persones van perdre la vida, 5 de les quals civils (un nen), i una dotzena de civils van resultar ferits.

A GAZA NO HI HA FUTUR. PORTEM 10 ANYS BLOQUEJATS PER ISRAEL.

SI POGUÉS SORTIR, MARRARIA AMB LA MEVA FAMILIA A EUROPA.*

HA MARXAT LA LLUM, PAPÀ.

ES VIU MILLOR A ANGLATERRA. EL MEU COSÍ YASSER, EL QUE VIU A...

CLAR, ÉS QUE JA ÉS L'HORA. T'HAS D'APRENDRE L'HORARI DE LA LLUM, AMAL...

NO ESTAVA PENDENT DE L'HORA... ESTAVA TRANSCRIVINT LES ENTREVISTES QUE ESTIC FENT A UNA ASSOCIACIÓ. SÓN UNES DONES QUE PREPAREN DOLÇOS.

MOLT BÉ!

I TENEN DISCAPACITAT AUDITIVA. CUINEN DOLÇOS I ELS VENEN PER LA CIUTAT.

CREC QUE EL MEU REPORTATGE SOBRE LES DONES DE GAZA TINDRÀ MOLT D'ÈXIT.

SEGUR QUE SÍ, FILLA.

PAPÀ.

LA MAMÀ HA TORNAT A PLORAR.

I ARA A ESPERAR 10 HORES A QUE TORNI LA LLUM.

JO FINS LLAVORS NO PODRÉ OBRIR LA BOTIGA. NO PUC COMPRAR PEIX PERQUÈ FINS DEMÀ AL MIGDIA NO HI HAURÀ LLUM PER AL FRIGORÍFIC...

HMM

* Moltes persones i famílies busquen visats per poder sortir de la França. Actualment hi ha unes 30.000 persones en llista d'espera per sortir pel pas de Rafah, a la frontera entre Egipte i Gaza.

* A la Franja de Gaza no hi ha equipaments per al tractament del càncer. Cal sol·licitar un permís per sortir i rebre el tractament en hospitals de Jerusalem o Cisjordània.

KHADIRA **قادرة**

EM DIC
KHADIRA* I TINC
41 ANYS.

ABANS DE LA NAKBA** LA MEVA
FAMÍLIA VIVIA A ASSAWAFIR.
VAIG NÉIXER A RAFAH.

VAIG PERDRE
CAPACITAT AUDITIVA
DESPRÉS DE LA
DARRERA GUERRA...
EL 2014.

SÓC UNA MICA
SORDA DES DE
FA 3 ANYS.

GRÀCIES PER LA
PRESENTACIÓ,
KHADIRA.

I TENS
DUES FILLES
I UN FILL.

SÍ, I UN
MARIT.

COM VAU TENIR LA
IDEA DE PREPARAR
DOLÇOS PER VENDRE?

BÉ... TOTES TENIM
PROBLEMES AUDITIVS, I ÉS
DIFÍCIL TROBAR FEINA I FER
QUE LA FAMÍLIA TIRI ENDAVANT.

I BÉ... A MÉS EL MEU MARIT NO TÉ FEINA
I HEM DE CONTINUAR. NO PODEM PASSAR
GANA. UNA ALTRA VEGADA, NO.

EL TEU MARIT
ERA PESCADOR.

SÍ.

VAM PENSAR:
QUÈ SABEM FER?
CUINAR. I EL QUE MÉS
AGRADA SÓN ELS
DOLÇOS, ELS DOLÇOS
TÍPICS PALESTINS.

ÉS UNA
PETITA
AJUDETA

M'HEU D'EXPLICAR
COM HO FEU PER CUINAR
SI A GAZA NO HI HA AIGUA
POTABLE, O QUAN NO
HI HA GAS.

UI, TENIM ELS
NOSTRES TRUCS.
FEM BULLIR
L'AIGUA I...

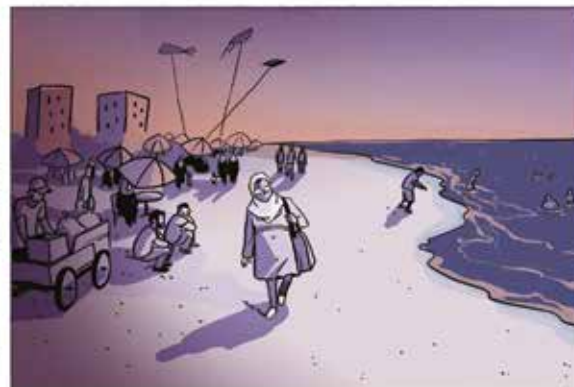
QUINA COSA!
VIVIM DE CARA AL
MAR, I NO TENIM
AIGUA PER BEURE!

KHADIRA,
AGAFA AIXÒ...

?

* Khadira vol dir "forta" en àrab. ** S'anomena nakba (catàstrofe) a l'èxode de la població palestina produït per la guerra araboisraeliana de 1948.

AQUELLA MATEIXA NIT...

JA PODRIEU ESTAR SORDS COM LA VOSTRA MARE...

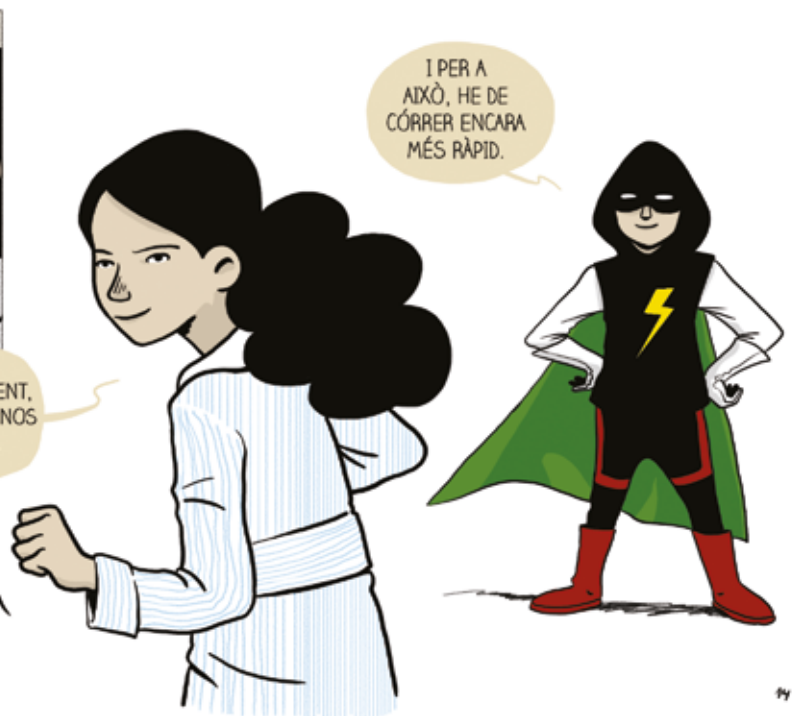
* Hazeem vol dir "tro" en àrab.

* La línia verda és la frontera fixada per l'armistici de la guerra araboisraeliana de 1948.

ALGUN DIA PODEM SORTIR I ENTRAR LLIUREMENT, I DEIXARAN DE BLOQUEJAR-NOS I D'OCCUPAR LA NOSTRA TERRA.

FI

*Nur en àrab vol dir "llum".

Agencia de Naciones Unidas para la población refugiada de Palestina
www.unrwa.es

comitè autonòmic
unrwa
catalunya